

**UCHWAŁA NR 63/XII/2024
RADY MIEJSKIEJ W DUBIECKU**

z dnia 27 listopada 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Miasta i Gminy
Dubiecko na lata 2024-2028**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15, art. 41 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.1465 z późn. zm), art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2024.1283 z późn. zm.) w związku z rozdziałem III Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2023 (z perspektywą do 2035r.) stanowiącej załącznik do uchwały nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022r. (M.P. z 2022 r. poz.767) Rada Miejska w Dubiecku uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Miasta i Gminy Dubiecko na lata 2024-2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dubiecko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jacek Hendzel

**LOKALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI
USŁUG SPOŁECZNYCH
DLA MIASTA I GMINY DUBIECKO
NA LATA 2024–2028**

LISTOPAD, 2024 R.

Spis treści

Wstęp	4
I. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1. Struktura społeczna Miasta i Gminy Dubiecko	6
2. Istniejące na terenie gminy instytucje	12
3. Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych	22
II. ANALIZA ZASOBÓW ŚRODOWISKOWYCH	25
1. Informacje o usługach świadczonych w środowisku	25
2. Analiza potrzeb i barier.....	31
3. Ocena zasobów gminy możliwych do wykorzystania w przeprowadzeniu procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych na poziomie lokalnym	31
III. NIEZBĘDNE DIAGNOZY W ZAKRESIE POTRZEB	32
1. Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych	37
2. Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami.....	38
3. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością.....	39
4. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	39
5. Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny, w tym dziecka z niepełnosprawnością.....	39
IV. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG	40
V. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY	49
1. Wskaźniki rezultatu i produktu	49
2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu (ewaluacja)	51
Wykaz tabel	52

Wykaz skrótów

CIS – centrum integracji społecznej
CUS – centrum usług społecznych
DDP – dzienny dom pomocy
DPS – dom pomocy społecznej
FERS – Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
GKS – gminny klub sportowy
GOK – gminny ośrodek kultury
GOPS – gminny ośrodek pomocy społecznej
KFS – Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KGW – koło gospodyń wiejskich
KIPUS – koordynator indywidualnych planów usług społecznych
KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności
KS – klub seniora
LPDI – lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych
MRiPS – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
NGO – *Non-governmental organisation*, czyli organizacja pozarządowa
OSL – organizator społeczności lokalnej
OSP – ochotnicza straż pożarna
OW – ośrodek wsparcia
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PES – podmiot ekonomii społecznej
PUP – powiatowy urząd pracy
PWD – placówka wsparcia dziennego
ROPS – regionalny ośrodek polityki społecznej
RP – Rzeczypospolita Polska
ŚDS – środowiskowy dom samopomocy
SKS – szkolny klub sportowy
SWOT – *Strengths* – silne strony,
Weaknesses – słabe strony,
Opportunities – szanse, okazje,
Threats – zagrożenia
UE – Unia Europejska
ZI – zespół interdyscyplinarny

Wstęp

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi ważny kierunek rozwoju i zmian lokalnych polityk społecznych, szczególnie w kontekście aktualnych wyzwań i potrzeb społecznych ujawniających się na szczeblach lokalnych (zmiany w strukturze społecznej, starzejąca się populacja, przeobrażenia rynku pracy, wyzwania pieczy zastępczej, nowe wyzwania zdrowotne i ekologiczne, bezdomność itd.). Po wprowadzeniu w ostatnich latach programów rządowych (m.in. „Program 500 plus”), a następnie wdrożeniu możliwości tworzenia nowej instytucji lokalnej – CUS, aktualnym wyzwaniem staje się proces skutecznej deinstytucjonalizacji usług społecznych w kierunku rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w miejscu zamieszkania obywateli.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych jest oczekiwanym procesem. Z wielu analiz i badań naukowych¹ wynika, że usługi społeczne organizowane w społeczności lokalnej i w środowisku zamieszkania przynoszą pozytywne rezultaty i zadowolenie odbiorców.

Zgodnie z przyjętą Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)² ROPS w Rzeszowie przygotował „Podkarpacki plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025”³. Stanowi on uporządkowaną koncepcję zmiany w obszarach objętych deinstytucjonalizacją na poziomie regionalnym (w tym w szczególności: wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, osób starszych, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób w kryzysie bezdomności, obywateli państw trzecich, w tym uchodźców). Rozwój usług społecznych i ich proces deinstytucjonalizacji będzie się odbywał na poziomie lokalnym. Priorytetowe jest zatem zaangażowanie samorządów lokalnych w planowanie

¹ Szerzej zob. m.in. M. Rymsza (red.), *Centrum usług społecznych: od koncepcji do wdrożenia przepisów ustawy*, Warszawa 2021; K. Szluz, B. Szluz, *Familizacja i deinstytucjonalizacja. Opieka nad osobą starszą w miejscu zamieszkania w ujęciu socjologiczno-prawnym*. „Seminare. Poszukiwania Naukowe” 2022, 43(1), s. 55–66; B. Szluz, A. Ostasz, K. Szafran (red.), *Centrum usług społecznych – nowy model instytucji polityki społecznej*, Warszawa 2023.

² Uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), M.P. 2022, poz. 767.

³ *Podkarpacki plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025*, <https://www.rops.rzeszow.pl/-center-podkarpacki-plan-rozwoju-uslug-spoecznych-i-deinstytucjonalizacji-na-lata-2023-2025-pprusidi-/center> (data dostępu: 12.05.2023 r.); Uchwała nr 476/9917/23 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Podkarpackiego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025” (mps).

i organizację całego procesu. Lokalne plany deinstytucjonalizacji usług społecznych są i będą przygotowywane przez gminy.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie „Ogólnopolskich Wytycznych tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” przygotowanych w ramach projektu: „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizowanego ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem „Lokalnego planu rozwoju usług społecznych” jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze profilaktycznym. Korzyściami dla gminy, wynikającymi z posiadania planu, są:

- analiza potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług – odbiorców (osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób: starszych, z niepełnosprawnościami, w kryzysie psychicznym, w kryzysie bezdomności, a także rodzin i dzieci, w tym dziecka z niepełnosprawnością), jak i potencjalnych dostawców usług społecznych;
- inwentaryzacja istniejących zasobów oraz dokonanie analizy podmiotów instytucjonalnych i organizacji pozarządowych oraz potencjalnych partnerów procesu rozwoju usług społecznych;
- analiza możliwości jednostki samorządu terytorialnego, m.in.: finansowych, lokalowych, a także określenie stanu przygotowania kadr służb społecznych;
- zaplanowanie i wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze profilaktycznym;
- realizowanie zamierzonych, trafnych i uporządkowanych działań w zakresie rozwoju usług społecznych;
- umożliwienie dostępu do środków regionalnych i centralnych Unii Europejskiej;
- stworzenie możliwości dostępu do programów celowych rządu RP.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Miasta i Gminy Dubiecko został opracowany przez Zespół ds. przygotowania, aktualizacji planu

deinstytucjonalizacji powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Dubiecko Nr 89/2024 z dnia 26 września 2024 r. w skład którego wchodzi:

1. Iwona Ibowicz – Koordynator Zespołu - Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubiecku,
2. Sekretarz Zespołu – Dorota Sierpińska- Piejko – pracownik socjalny w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dubiecku;
3. Katarzyna Makarska - Skarbnik Miasta i Gminy Dubiecko;
4. Barbara Staszkiwicz – główna księgowa w Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dubiecku,
5. Aneta Domin – pracownik socjalny w Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dubiecku;
6. s. Małgorzata Gujda – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Bachórcu,
7. Marta Cwian – Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Dubiecku,
8. Irena Kuzara- Kierownik Klubu Senior + w Dubiecku,
9. Agnieszka Binko - Pełnomocnik Burmistrza Miasta i Gminy Dubiecko ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

I. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Struktura społeczna Miasta i Gminy Dubiecko

Miasto i Gmina Dubiecko położona jest w zachodniej części powiatu przemyskiego, we wschodniej części województwa podkarpackiego, zajmuje powierzchnię 154 km² i położona jest na terenie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego i Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na jej obszarze znajduje się rezerwat przyrodniczy „Broduszurki”. Gmina liczy 17 sołectw: Bachórzec, Drohobyczka, Dubiecko, Hucisko Nienadowskie, Iskań, Kosztowa, Łączki, Nienadowa, Piątkowa, Przedmieście Dubieckie, Sielnica, Słonne, Śliwnica, Tarnawka, Winne - Podbukowina, Wybrzeże, Załazek. Centrum handlowo - usługowym gminy jest miejscowość Dubiecko, która 1 stycznia 2021 r. odzyskała status miasta.

Gmina Dubiecko jest jedną ze 160 gmin województwa podkarpackiego. Jest to jedyna gmina miejsko-wiejska na terenie powiatu przemyskiego, jedna z 10 gmin powiatu przemyskiego. Sąsiaduje bezpośrednio z gminami: Bircza i Krzywczyna (powiat Przemyśl), Pruchnik (powiat Jarosław), Kańczuga i Jawornik Polski (powiat Przeworsk), oraz Dynów (powiat Rzeszów).

Gmina Dubiecko należy do największych powierzchniowo gmin na terenie powiatu przemyskiego, w obszarze województwa zajmuje 0,85 %. Jej powierzchnia 15 426 ha daje jej 3. lokatę w powiecie po gminach Bircza (25 449 ha) i Fredropol (15 968 ha).

Gmina Dubiecko jest gminą typowo rolniczą, nastawioną na rozwój turystyki, większa część ludności zajmuje się rolnictwem lub zamieszkuje w gospodarstwach rolnych.

Przystępując do zbadania struktury społecznej Miasta i Gminy Dubiecko dokonano analizy danych za rok poprzedzający rok opracowania niniejszego dokumentu tj. rok 2023, a także odnoszono się do lat poprzednich w zakresie dokonania analizy poszczególnych grup osób wymagających wsparcia, tj. dzieci i rodzin, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego, osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością m.in. pod kątem: liczby/odsetek danej grupy na terenie gminy/powiatu; liczby/odsetek danej grupy mieszkających samodzielnie, liczby/odsetek danej grupy osób wymagających wsparcia w formie różnego typu usług.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r., liczba ludności gminy Dubiecko wynosiła 9 068 osób, z czego 50,92 % stanowiły kobiety, a 48,08% mężczyźni. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,46 %, osoby w wieku produkcyjnym 61,47 %, a w wieku poprodukcyjnym 20,07 %. Mając natomiast na względzie rok 2022 - liczba ludności gminy Dubiecko wynosiła 9 157 osób (dane na dzień 31 grudnia 2022 r.), z czego 50,93 % stanowiły kobiety, a 49,07% mężczyźni. Struktura ludności gminy w 2022 r. (Tabela 1 i 2) przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,57 %, osoby w wieku produkcyjnym 61,79 %, a w wieku poprodukcyjnym 19,65 %. W 2022 roku urodziło się 83 osoby, zmarło 116. W latach 2022-2023 liczba ludności w gminie Dubiecko spadła o 89 osób. Wskazane lata wyraźnie wskazują spadek liczby urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Tendencją staje się starzenie się mieszkańców gminy Dubiecko, co wiąże się z koniecznością zmiany polityki społecznej w naszej gminie oraz podjęcie odpowiednich

działań, w zakresie poprawy jakości życia osób starszych, często także niepełnosprawnych.

Tabela 1 STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY DUBIECKO WEDŁUG PŁCI I WIEKU - STAN NA 31.12.2022 r.

L.p.	Płeć	Mężczyźni	Kobiety	Razem
	Wiek			
1.	Przedprodukcyjny	859	841	1 700
2.	Produkcyjny	3 043	2 615	5 658
3.	Poprodukcyjny	591	1 208	1 799
OGÓŁEM		4 493	4 664	9 157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC.

Tabela 2 STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY DUBIECKO WEDŁUG PŁCI I WIEKU - STAN NA 31.12.2023 r.

L.p.	Płeć	Mężczyźni	Kobiety	Razem
	Wiek			
1.	Przedprodukcyjny	861	813	1 674
2.	Produkcyjny	2 988	2 586	5 574
3.	Poprodukcyjny	603	1 217	1 820
Razem		4 452	4 616	9 068

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC.

Istotnym w zakresie charakterystyki struktury społecznej Miasta i Gminy Dubiecko jest także dokonanie analizy osób / rodzin objętych wsparciem z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, a także ustawy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Mając na uwadze powyższe, pomoc i wsparcie z zakresu pomocy społecznej w gminie Dubiecko w 2023 roku uzyskało 808 osób (8,91% populacji gminy). Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie

powodami ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2022 roku liczba osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe, które korzystały z pomocy Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynosiła 168 oraz wieloosobowe 273, natomiast w 2023 roku gospodarstw domowych jednoosobowych było 140, a wieloosobowych 244. Jedną z głównych przyczyn obejmowania rodzin z dziećmi wsparciem w Gminie Dubiecko w 2022 oraz w 2023 roku była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Stanowiła ona powód przyznania pomocy 29 rodzinom, w tym 116 osobom w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Wśród rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej w Gminie Dubiecko w 2023 roku - rodziny z dziećmi z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego stanowiły 0,36 % (12 rodzin, w których funkcjonowało 45 osób). W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin z dziećmi obejmowanych wsparciem zmniejszyła się o 59 osób.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Dubiecku wynika, że w 2023 roku wypełniono 11 formularzy „Niebieskie Karty – A” wszczynających procedurę. W porównaniu do 2022 roku liczba formularzy wszczynających procedurę zmniejszyła się o 2.

Istotną rolę w zakresie wsparcia rodzin odgrywa asystent rodziny, który realizując swoje zadania odpowiedzialny jest m.in. za bezpośrednią pracę z rodzicami oraz dziećmi, a także działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela 3 LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2022 - 2023

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022 - 2023			
2022 rok		2023 rok	
Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
14	33	18	38

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Dubiecko.

Analizując sytuację rodzin z dzieckiem, w tym dzieckiem niepełnosprawnym należy wskazać, iż na dzień 31 grudnia 2023 r. teren miasta i gminy Dubiecko zamieszkiwało 902 rodzin z dziećmi, w tym 594 rodzin w 2023 r. pobrało świadczenia rodzinne, wypłacono 9.961 świadczeń rodzinnych, 50 świadczeń z tytułu urodzenia dziecka, 65 świadczeń dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, 308 dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka, 452 dodatków z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, 1015 dodatków z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, 1735 świadczeń pielęgnacyjnych, w tym 39 z tytułu sprawowania opieki nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2023 r. w Mieście i Gminie wypłacono ponadto 2 świadczeń z tytułu urodzenia żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia.

Przystępując do analizy poszczególnych grup osób wymagających wsparcia, szczególna uwagę należy poświęcić osobom starszym zamieszkującym obszar gminy Dubiecko. Wg ustawy o osobach starszych - osoba starsza – to osoba, która ukończyła 60. rok życia. Mając na uwadze powyższe obszar Miasta i Gminy Dubiecko zamieszkuje 1820 osób starszych, w tym 1217 kobiet oraz 603 mężczyzn. Mając natomiast na względzie rok poprzedzający rok oceny, obszar gminy zamieszkiwało 1799 osób starszych (o 21 mniej 2023), w tym 1208 kobiet oraz 591 mężczyzn. Mając na uwadze powyższe w gminie Dubiecko zauważalny jest wskaźnik feminizacji starości, co skutkuje brakiem opieki ze strony współmałżonka. Analizując ww. grupę społeczną wskazań należy, iż z pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym korzysta 136 osób, w tym 71 kobiet oraz 65 mężczyzn (OZPS za rok 2023). Ponadto wg danych za rok 2023 58 osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych.

Osoby z niepełnosprawnością, w tym opiekunowie ww. osób, to kolejna grupa społeczna wymagająca wsparcia, w tym rozwoju usług społecznych w różnych formach, m.in. pomoc w codziennych czynnościach, rehabilitacji, specjalistycznego wsparcia czy aktywizacji zawodowej. Należy pamiętać, że opiekunowie osób z niepełnosprawnością również potrzebują pomocy i wsparcia.

Według danych pozyskanych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla Miasta Przemyśla i powiatu przemyskiego wynika, iż w gminie Dubiecko w 2022 roku ogólna liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności wynosiła 136, natomiast w 2023 roku była to liczba 15. Liczba wydanych orzeczeń w 2023 roku w stosunku do roku 2022 wzrosła o 17. Dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności było 28 w roku 2022, natomiast w 2023 liczba ta wynosiła 31. Należy zauważyć, że pod słowem niepełnosprawność kryje się wiele jej rodzajów, m.in. niepełnosprawność fizyczna czy intelektualna. Każdy rodzaj niepełnosprawności wymaga podjęcia różnorodnych działań wspierających.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 917) zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa. Osoby w kryzysie psychicznym często zmagają się z różnymi uzależnieniami, m.in. alkoholowym. W 2022 roku leczeniu uzależniania od substancji psychoaktywnych, takich jak: alkohol, narkotyki -poddano się 6 mieszkańców gminy Dubiecko, natomiast w 2023 roku liczba ta wzrosła do 8. Ponadto w rozmowach motywacyjnych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego w 2022r. uczęszczało 18 osób, natomiast w 2023 r. liczba ta wzrosła do 23. Niestety dane dotyczące zaburzeń psychicznych są dość fragmentaryczne. Jest to obszar, który do tej pory nie został szczegółowo zbadany, brak też jest ogólnodostępnych statystyk, które pozwoliłyby całościowo opisać to zjawisko. Informacje ze źródeł wtórnych wskazują natomiast na rosnącą skalę występowania zaburzeń psychicznych wśród młodzieży, a także na zwiększenie liczby podejmowanych przez dzieci i młodzież prób samobójczych.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Dubiecko funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy. Na koniec 2023 roku do ŚDS-u uczęszczało 37 osób.

Istotną grupą społeczną z zakresie opracowania LPDI dla Miasta i Gminy Dubiecko są także osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością. Wskazania wymaga, iż bezdomność to zjawisko społeczne, polegające na braku domu, może wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od człowieka, np. zdarzenie losowe czy wojna. Często stanowi efekt decyzji i postępowania człowieka oraz dysfunkcji, które go dotyczą, m.in. przemoc, uzależnienia, konflikty rodzinne. W roku 2022 i 2023 nie odnotowano osób bezdomnych na terenie Miasta i Gminy Dubiecko. Mając na względzie potrzeby ww. grupy społecznej wskazania wymaga, iż w zasobie gminy jest 13 mieszkań komunalnych, w tym 0 mieszkań socjalnych.

2. Istniejące na terenie gminy instytucje

Dokonując pogłębionej diagnozy potrzeb społecznych w społeczności lokalnej Miasta i Gminy Dubiecko co do zakresu i form usług, dokonano także analizy istniejących na terenie Miasta i Gminy Dubiecko instytucji. Wskazanej analizie dokonano pod kątem liczba instytucji/placówek według rodzaju np.: dla osób starszych z niepełnosprawnościami, dla dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością, itd.; położenia instytucji, wielkości instytucji, w tym liczby miejsc i liczby mieszkańców; sposobu kierowania; średniego okresu pobytu w instytucji; świadczonych usług; informacji o personelu, np. liczba, podstawa zaangażowania, stosunek liczby personelu do liczby mieszkańców; organu prowadzącego oraz źródła i wysokości finansowania.

Tabela 4. Istniejące na terenie gminy instytucje w zakresie wsparcia dla osób starszych z niepełnosprawnościami, dla dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością.

Instytucja	Położenie	Liczba miejsc	Sposób kierowania	Rodzaj świadczonych usług	Okres pobytu	Personel	Organ prowadzący	Świadczone usługi
Gminny Ośrodek Kultury (GOK)	Nienadowa 502A	70	Zapisy, oferta kulturalna	Imprezy kulturalne, warsztaty -organizowanie imprez okolicznościowych o charakterze integracyjnym -zajęcia dla dzieci i młodzieży -organizowanie różnych form wsparcia i aktywności dla osób starszych	dzienny	Dyrektor Instruktor	Miasto i Gmina Dubiecko	Osoby starsze Dzieci i młodzież
Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)	Bachórzec 183	33	Skierowanie do Domu następuje w drodze decyzji	1.Trening funkcjonowania w codziennym życiu 2.Treningi manualne 3.Trening umiejętności spędzania czasu wolnego 4.Terapia ruchowa 5.Poradnictwo psychologiczne 6.Trening umiejętności komunikacji 7.Opieka duchowa. 8.Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów. 9.Trening umiejętności społecznych. 10. Niezbędna opieka dla uczestników z niepełnosprawnością sprzężoną 11.Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych. 12. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	dzienny	Kierownik Instruktor terapii zajęciowej Opiekun Psycholog Terapeuta zajęciowy Pedagog Pielęgniarka Fizjoterapeuta	Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincja Krakowska	Osoby starsze i z niepełnosprawnościami Osoby z zaburzeniami psychicznymi

Klub Senior+	Dubiecko ul. Krasickiego 5A	23	Deklaracja uczestnictwa w Klubie Senior+	1. Usługi Pobytowe- organizowanie czasu wolnego bezpieczny i godny sposób. 2. Aktywizacja ruchowa- gimnastyka, zajęcia sportowe- rekreacyjne. 3. Terapia zajęciowa- kulinarna, plastyczna, muzykoterapia, terapia ruchowa, w tym fizjoterapia, bukietarstwo i ogrodnictwo itp. 4. Działania prozdrowotne ;kontakt z pielęgniarką /dietetykiem, wykłady i pogadanki, informacje o dostępnych usługach medycznych i rehabilitacyjnych w najbliższej okolicy. 5. Działalność kulturalno –oświatowa: spotkania z ciekawymi ludźmi, uczestnictwo w imprezach organizowanych przez instytucje kulturalne, wykłady i pogadanki, kino, teatr itp. 6. Aktywizacja społeczno- międzypokoleniowa: występy dzieci i młodzieży, gry i zabawy, opowieści seniorów, organizowanie działań wspólnych międzypokoleniowych.	dzienny	Kierownik Opiekun	Miasto i Gmina Dubiecko	Osoby starsze i z niepełnosprawnościami
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza	Nienadowa 555C/1	14	Na podstawie orzeczenia sądu.	1. Zaspokojenie potrzeb bezpieczeństwa gwarantujące zachowanie równowagi psychicznej i stabilizacji 2. Zaspokojenie potrzeb emocjonalnych i uczuciowych związanych z najbliższymi osobami rodziny własnej; 3. Zaspokojenie potrzeb przynależności i więzi uczuciowej z wychowawcą, która	całodobowy	Dyrektor Księgowa Referent Wychowawcy Kierowca Pracownik gospodarczy	Starostwo Powiatowe	Małoletnie dzieci

Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Pod Świerkami”	Nienadowa 555c/2	14		eliminuje poczucie krzywdy, jakie stwarza sieroctwo i przeciwdziała frustracji, jako silnej reakcji uczuciowej na przeszkodę, mogącej determinować osobowość jednostki. 4. Dbanie o bezpieczeństwo i ochronę zdrowia wychowanków, zaspokajanie ich potrzeb materialnych. 5. Zapewnienie pomyślnej realizacji kształcenia ogólnego i zawodowego oraz rozwijanie zainteresowań wychowanków. 6. Wdrażanie do kultury życia codziennego i pożytecznego spędzania czasu wolnego. 7. Kształtowanie postaw społeczno-moralnych. 8. Przygotowanie do samodzielności społecznej i życia w rodzinie.				Małoletnie dzieci
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)	Nienadowa 502A		Na podstawie zgłoszenia instytucji Na zgłoszenie osoby prywatnej	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do leczenia specjalistycznego.	dzienny	Przewodniczący Psycholog Terapeuta Pracownik socjalny Funkcjonariusz z Policji Kuratorzy sądowi Asystent Rodziny Pedagog	Miasto i Gmina Dubiecko	Osoby z uzależnieniami

Powiatowe Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji (PCTŚiI)	Nienadowa 555C/3	15	Na podstawie wniosku	1.Zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom mającym problemy rodzinne, emocjonalne, szkolne, zagrożone demoralizacją lub uzależnieniem. 2.Wspomaganie rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo zagrożonych wykluczeniem społecznym.	dzienny	Kierownik Wychowawca Pedagog Logopeda	Starostwo Powiatowe	Dzieci i młodzież
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Dubiecko ul.Przemyska 10		Na podstawie wniosku	1.Zapewnienie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania 2.Realizacja programów: • „Opieka Wytchnieniowa” • „Korpus Wsparcia Seniorów” • Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 • „Posiłek w domu i szkole 2024-2028” 3.Działania dla rzecz rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny 6.Wsparcie rodzin przez Asystenta Rodziny. 7.Prowadzenie działań w formie przeciwdziałania przemocy domowej. 8.Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych 9.Praca socjalna • Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej (DPS) oraz Środowiskowego Domu Samopomocy(ŚDS) 10.Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w schronisku dla bezdomnych.	dzienny	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Miasto i Gmina Dubiecko	Osoby starsze i z niepełnosprawnością Rodziny z dziećmi Osoby z zaburzeniami psychicznymi Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością
Fizjoterapia s.c	Nienadowa 502A	110	Na podstawie skierowania lekarskiego	Usługi fizjoterapeutyczne	dzienny	Kierownik Zastępca Kierownika Fizjoterapeuci Masażyści	NZOZ Fizjoterapia Zakład Rehabilitacji Medycznej, Ruchowej i Medycyny	Osoby starsze i z niepełnosprawnościami Dzieci i młodzież

Zespół Szkół w Przedmieściu Dubieckim	Przedmieście Dubieckie 140		Rekrutacja Zapisy	1. Edukacja podstawowa: - Nauka zgodna z podstawą programową Ministerstwa Edukacji, obejmująca przedmioty takie jak matematyka, język polski, przyroda, historia, język obcy, informatyka i inne. - Zajęcia obowiązkowe i dodatkowe mające na celu rozwój intelektualny uczniów. 2. Świetlica szkolna: - Opieka przed i po lekcjach dla dzieci, które muszą czekać na rodziców. - Zajęcia plastyczne, muzyczne i gry rozwijające umiejętności społeczne i manualne. 3. Opieka pedagogiczna i psychologiczna: - Wsparcie pedagoga i psychologa szkolnego dla uczniów mających trudności w nauce lub problemy emocjonalne. - Indywidualne konsultacje oraz programy wsparcia dla uczniów z różnymi potrzebami. 4. Zajęcia dodatkowe: - Koła zainteresowań, takie jak kółka matematyczne, językowe, teatralne, muzyczne czy sportowe, które rozwijają talenty i pasje uczniów. - Zajęcia wyrównawcze pomagające uczniom nadrobić zaległości w nauce. 5. Zajęcia wychowania fizycznego: - Regularne lekcje wychowania fizycznego oraz dodatkowe zajęcia sportowe, promujące aktywność fizyczną i zdrowy styl życia. Uczestnictwo w zawodach sportowych na szczeblu szkolnym i międzyszkolnym	dzienny	Dyrektor Wicedyrektor Wychowawcy Logopeda Pedagog Specjalny Pedagog Psycholog Pomoc nauczyciela	Miasto i Gmina Dubiecko	Dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami
Zespół Szkolno-Przedszkolny	Dubiecko ul. Przemyska 6					Dyrektor Wicedyrektor Kierownik świetlicy Wychowawcy Nauczyciele wspomagający Pedagog Logopeda		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego	Bachórzec 188A					Dyrektor Nauczyciele wspomagający Wychowawcy Logopeda Pedagog specjalny Pedagog Dyrektor Wychowawcy Pedagog Obsługa szkoły		
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Zespole	Nienadowa							

Szkół w Nienadowej	373			Posiłki w stołówce szkolnej: Możliwość korzystania z obiadów w stołówce szkolnej, w tym posiłki dopasowane do potrzeb dietetycznych uczniów. Programy dofinansowania posiłków dla uczniów z rodzin o niskich dochodach. Biblioteka szkolna: Dostęp do książek, lektur oraz materiałów edukacyjnych wspierających rozwój czytelnictwa i naukę. Zajęcia promujące czytanie oraz pomoc w wyszukiwaniu i korzystaniu z literatury. Opieka zdrowotna: Obecność pielęgniarki szkolnej, zapewniającej pierwszą pomoc oraz dbającej o zdrowie uczniów (np. przeprowadzanie badań profilaktycznych, edukacja zdrowotna). Wycieczki i wydarzenia szkolne: Organizacja wycieczek, warsztatów i wyjazdów edukacyjnych, które wzbogacają naukę i rozwijają zainteresowania uczniów. Udział w konkursach i olimpiadach szkolnych oraz lokalnych.				
Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Mieczysława Weryhy Darowskiego w Iskani	Iskań 27					Dyrektor Nauczyciele Psycholog Logopeda		
Prywatne "Tęczowe Przedszkole" w Dubiecko	Dubiecko ul.Targowa	Opieka dzienna	Rekrutacja Zapisy	1.Zajęcia edukacyjne: • Program przedszkolny często oparty jest na podstawie programowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, uwzględniając rozwój intelektualny, społeczny, emocjonalny i fizyczny dziecka. • Zajęcia dydaktyczne: Nauka poprzez zabawę – poznawanie liter, cyfr, kształtów, kolorów, rozwijanie umiejętności językowych, logicznego myślenia i twórczości. • Zajęcia ruchowe: W tym ćwiczenia fizyczne, gry zespołowe, zabawy na				
Prywatny "Tęczowy oddział żłobkowy"	Dubiecko ul . Przemyska 8c/2							

				świeżym powietrzu. 2. Zajęcia dodatkowe • Języki obce: Często oferowane są zajęcia z języka angielskiego lub innych języków, już od najmłodszych lat. • Zajęcia Warsztaty plastyczne, teatralne, muzyczne czy taneczne. • Zajęcia sportowe: Dodatkowe zajęcia z gimnastyki, tańca, piłki nożnej, judo lub basenu. 3. Opieka psychologiczno-pedagogiczna • Psycholog: Pomoc dzieciom w radzeniu sobie z emocjami, integracja w grupie, rozwijanie umiejętności społecznych. • Logopeda: Dla dzieci, które potrzebują pomocy w poprawie wymowy lub rozwijaniu umiejętności komunikacyjnych. 4. Wyżywienie • Zapewnienie pełnego wyżywienie (śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek) 5. Opieka popołudniowa • Możliwość przedłużonej opieki po standardowych godzinach, co jest szczególnie pomocne dla rodziców pracujących dłużej. 6. Wycieczki i impreza okolicznościowe • Wycieczki edukacyjne: Wizyty w muzeach, teatrach, ogrodach zoologicznych itp. • Spotkania z ciekawymi osobami: Zajęcia z zaproszonymi gośćmi, np. strażakami, lekarzami, artystami. • Uroczystości i przedstawienia: Organizowanie różnych imprez, takich jak Dzień Matki, Dzień Ojca, Mikołajki,				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				Dzień Dziecka czy przedstawienia z udziałem dzieci. 7.Współpraca z rodzicami • Konsultacje indywidualne: Regularne spotkania rodziców z nauczycielami i specjalistami w celu omówienia postępów dziecka. • Zebrania i dni otwarte: Spotkania informacyjne, w których rodzice mogą wziąć udział, aby dowiedzieć się więcej o działalności przedszkola. 8.Bezpieczeństwo Opieka medyczna: Stała współpraca z pielęgniarką lub innym personelem medycznym				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Miasta i Gminy Dubiecko funkcjonują liczne stowarzyszenia działające na rzecz społeczności lokalnej, w tym przede wszystkim na rzecz osób starszych i rodzin z dziećmi. Są to:

- Gminne Stowarzyszenie Kobiet w Dubiecku,
- Stowarzyszenie „Szkoła Marzeń”- Nienadowa,
- Stowarzyszenie „Warto mieć marzenia”- Bachórzec,
- Lokalna Grupa Działania „Pogórze Przemysko-Dynowskie”- Nienadowa,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Miejscowości Nienadowa,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Zasania – Iskań,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. Aleksandra Fredry w Nienadowej,
- Stowarzyszenie „Dobry start-dobra przyszłość”- Dubiecko,
- Stowarzyszenie „Człowiek przyszłości”- Dubiecko,
- Stowarzyszenie „Duch Pogórza”- Winne-Podbukowina,
- OSP w Bachórcu, Dubiecku, Drohobyczce, Hucisku Nienadowskim, Kosztowej, Nienadowej, Sielnicy, Słonnem, Śliwnicy, Tarnawce, Przedmieściu Dubieckim,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Piątkowa – Piątkowa.

Na terenie Miasta i Gminy Dubiecko działają następujące kluby sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy w Bachórcu,
- Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy w Dubiecku,
- Klub Sportowy „Pogórze” w Dubiecku,
- Klub Sportowy "FALA" Bachórzec,
- Akademia Piłkarska „Orlęta”- Nienadowa.

Na terenie Miasta i Gminy Dubiecko funkcjonuje 12 Kół Gospodyń Wiejskich zarejestrowanych w ARiMR w następujących miejscowościach:

- Bachórzec,
- Drohobyczka,
- Kosztowa,
- Przedmieście Dubieckie,
- Słonne,
- Wybrzeże,
- Nienadowa,
- Śliwnica,
- Piątkowa,
- Winne-Podbukowina,
- Hucisko Nienadowskie,
- Iskań.

3. Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych

Według Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych- to wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspakajanie ich aktualnych potrzeb. Oznaczają one działania z zakresu:

- polityki prorodzinnej,
- wspierania rodziny,
- systemu pieczy zastępczej,
- pomocy społecznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- edukacji publicznej,
- przeciwdziałania bezrobociu,
- kultury,
- kultury fizycznej i turystyki,
- pobudzania aktywności obywatelskiej,
- mieszkalnictwa,
- ochrony środowiska,
- reintegracji zawodowej i społecznej.

Działania będące usługami społecznymi, w zależności od ich zakresu, są realizowane na podstawie różnych ustaw, a są to w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 4) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 5) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 6) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;

- 7) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 9) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu
- 10) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- 11) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 12) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 13) ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;
- 14) ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie;
- 15) ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;
- 16) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 17) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o karcie dużej rodziny.

Zastosowane przez ustawodawcę sformułowanie „w szczególności” oznacza, że wykaz ten nie jest zamknięty, a gminy mogą realizować także usługi, które wynikają z innych przepisów.

Usługi społeczne mają na celu zaspokajać potrzeby ludzkie i nie polegają na wytwarzaniu dóbr materialnych; służą one zaspokajaniu potrzeb jednostek, rodzin grup społecznych.

Znaczenie rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji określa *Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*. Wskazuje ona przy tym, że usługi społeczne są generalnie dedykowane wszystkim, jednak szczególny nacisk trzeba położyć na kierowanie ich do osób, które mogą być narażone na jakiegokolwiek przejawy wykluczenia społecznego czy dyskryminacji. Dotyczy to przede wszystkim:

- dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami,
- osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- osób w kryzysie psychicznym,
- osób starszych,
- osób w kryzysie bezdomności,

- wszystkich innych grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wśród najważniejszych założeń *Strategii Rozwoju Usług Społecznych* można wskazać:

- zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
- stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Zaplanowaniu procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych na poziomie województwa podkarpackiego, w sposób uporządkowany, ustrukturyzowany, w oparciu o dostępne środki europejskie, krajowe i samorządowe, służy *Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025*. Dokument ten przyjęto Uchwałą Zarządu Województwa Nr 476/9917/23 z dnia 4 kwietnia 2023 r. Został opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, przy wsparciu Zespołu ds. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w województwie podkarpackim.

Cele *Podkarpackiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025* to zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych w województwie podkarpackim do 2030 r. W planie założono że, obszarami interwencji będą:

- I. Osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność oraz ich opiekunowie i rodziny,
- II. Rodzina i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami,
- III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego,
- IV. Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem z dostępu do mieszkań,
- V. Obywatele państw trzecich, w tym migranci,

We wszystkich obszarach interwencji zaplanowano działania w zakresie rozwoju usług zgodnie z wynikiem przeprowadzonej diagnozy regionalnej.

Wyżej wymienione Założenia krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych zostały uwzględnione przy opracowywaniu *Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Miasta i Gminy Dubiecko na lata 2024-2028*. Jest on ponadto zgodny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dubiecko na lata 2016-2026*.

II. ANALIZA ZASOBÓW ŚRODOWISKOWYCH

1. Informacje o usługach świadczonych w środowisku

Dokonując analizy usług środowiskowych wyodrębniono następujące formy wsparcia świadczone w środowisku dla poszczególnych grup społecznych.

Tabela 5. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

FORMA WSPARCIA	WYMIAR ŚWIADCZONYCH USŁUG	PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ OSOBY ZAANGAŻOWANE W ŚWIADCZENIE USŁUG, Z UWZGLĘDNIENIEM PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ	ZASOBY KADROWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Usługi opiekuńcze świadczone w ośrodku wsparcia prowadzonym w formie Klubu Senior +	5 dni w tygodniu po 4 godz. dziennie	MGOPS w Dubiecku	Kierownik, opiekun	Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025, środki własne gminy
Organizowanie różnych form wsparcia i aktywności w Gminnym Ośrodku Kultury	5 dni w tygodniu	Miasto i Gmina Dubiecko	Kierownik, Instruktor	Środki własne gminy, Programy rządowe
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Opiekunki domowe	Środki własne gminy
Terapia zajęciowa świadczona w ośrodku wsparcia prowadzonym	5 dni w tygodniu	Środowiskowy Dom Samopomocy w Bachórcu	Kierownik Instruktor terapii zajęciowej	Dotacja Państwowa - Urząd Wojewódzki w

w ŚDS w Bachórcu			Opiekun Psycholog Terapeuta zajęciowy Pedagog Pielęgniarka Fizjoterapeuta	Rzeszowie
Usługi opiekuńcze świadczone poprzez realizację programu „Opieka Wytchnieniowa”	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Środki własne gminy, Programy rządowe
Teleopieka świadczona poprzez realizację programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, tzw. opaski życia	7 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w.	Środki własne gminy, Programy rządowe
Pomoc żywnościowa poprzez realizację Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w	Programy rządowe, środki UE
Pomoc żywnościowa poprzez realizację Programu „Posiłek w domu i szkole 2024-2028”	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w.	Środki własne gminy, Programy rządowe

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA DZIECI W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

FORMA WSPARCIA	WYMIAR ŚWIADCZONYCH USŁUG	PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ OSOBY ZAANGAŻOWANE W ŚWIADCZENIE USŁUG, Z UWZGLĘDNIENIEM PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ	ZASOBY KADROWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY
Wsparcie Asystenta rodziny	7 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Środki własne gminy, programy rządowe
Organizowanie różnych form wsparcia i aktywności w Gminnym Ośrodku Kultury	5 dni w tygodniu	Miasto i Gmina Dubiecko	Kierownik, Instruktor	Środki własne gminy, programy rządowe
Praca socjalna	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Środki własne gminy, budżet państwa
Pomoc żywnościowa poprzez realizację	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny	Środki własne gminy,

Programu „Posiłek w domu i szkole 2024-2028”			Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Programy rządowe
Organizowanie zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania dzieci i młodzieży	5 dni w tygodniu	Powiatowe Centrum Terapii Środowiskowej i Integracji	Kierownik Wychowawca Pedagog Logopeda	Starostwo Powiatowe w Przemyśle
Organizowanie zajęć dydaktycznych, opieka nad dziećmi podczas zajęć szkolnych i na świetlicy. Zapewnienie opieki pedagogicznej i psychologicznej; udziału w wycieczkach i wydarzeniach kulturalnych oraz wyżywienia podczas pobytu w placówce.	5 dni w tygodniu	Zespół Szkół w Przedmieściu Dubieckim Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dubiecku Publiczna Szkoła Podstawowa w Bachórcu Publiczna Szkoła Podstawowa w Nienadowej Publiczna Szkoła z Oddziałami Integracyjnymi w Iskani	Dyrektor, Wicedyrektor, Wychowawcy, Logopeda, Pedagog, Psycholog, Pomoc nauczyciela Dyrektor, Wicedyrektor, Kierownik Świetlicy, Wychowawcy, Nauczyciele wspomagający, Pedagog, Logopeda Dyrektor, Nauczyciele wspomagający, Wychowawcy, Logopeda, Pedagog Dyrektor, Wychowawcy, Pedagog Dyrektor, Nauczyciele, Psycholog, Logopeda,	Środki własne gminy

		Prywatne „Tęczowe Przedszkole” w Dubiecku Prywatny „Tęczowy oddział żłobkowy” w Dubiecku	Dyrektor Wychowawcy	
Zapewnienie opieki, potrzeby bezpieczeństwa, potrzeby przynależności i więzi uczuciowej. Dbanie o stan zdrowia i przebieg procesu edukacyjnego, nauka efektywnego spędzania czasu wolnego. Przygotowanie do samodzielności społecznej i życia w rodzinie.	całodobowo	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pod Świerkami” Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza	Dyrektor Księgowa Referent Wychowawcy Kierowca Pracownik gospodarczy	

Tabela 7. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

FORMA WSPARCIA	WYMIAR ŚWIADCZONYCH USŁUG	PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ OSOBY ZAANGAŻOWANE W ŚWIADCZENIE USŁUG, Z UWZGLĘDNIENIEM PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ	ZASOBY KADROWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY
Praca socjalna	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	Środki własne gminy, budżet państwa

Pomoc finansowa	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w.	Środki własne gminy, budżet państwa
Pomoc żywnościowa poprzez realizację Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w.	Programy rządowe, środki UE
Terapia zajęciowa świadczona w ośrodku wsparcia - ŚDS w Bachórcu	5 dni w tygodniu	Środowiskowy Dom Samopomocy w Bachórcu	Kierownik Instruktor terapii zajęciowej Opiekun Psycholog Terapeuta zajęciowy Pedagog Pielęgniarka Fizjoterapeuta	Dotacja Państwowa - Urząd Wojewódzki w Rzeszowie

Tabela 8. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ

FORMA WSPARCIA	WYMIAR ŚWIADCZONYCH USŁUG	PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ OSOBY ZAANGAŻOWANE W ŚWIADCZENIE USŁUG, Z UWZGLĘDNIENIEM PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ	ZASOBY KADROWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY
Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w schronisku dla bezdomnych.	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	Kierownik Główny Księgowy Pracownicy ds.	Środki własne gminy, budżet państwa

			świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pracownicy socjalni Asystent rodziny Opiekunki domowe	
Praca socjalna	5 dni w tygodniu	MGOPS w Dubiecku	j.w.	j.w.

2. Analiza potrzeb i barier

Głównymi barierami we wprowadzaniu planu deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym przy uwzględnieniu specyficznych uwarunkowań Miasta i Gminy Dubiecko mogą mieć wpływ następujące czynniki:

- brak środków finansowych;
- brak odpowiedniej kadry;
- brak infrastruktury pomocowej;
- słabo rozwinięta współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- brak partnerów społecznych,
- słabo rozwiniętą współpracą z organizacjami pozarządowymi.

3. Ocena zasobów gminy możliwych do wykorzystania w przeprowadzeniu procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych na poziomie lokalnym

Na terenie Miasta i Gminy Dubiecko zasobami możliwymi do wykorzystania w przeprowadzeniu procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych na poziomie lokalnym są:

- ocena zasobów ludzkich (np. kadra świadcząca usługi: liczba osób, kwalifikacje oraz kadra zarządzająca procesem zmiany),
- ocena zasobów finansowych,
- ocena zasobów materialnych (pomieszczenia, budynki, środki trwałe),

- ocena zasobów partnerów (podmioty ekonomii społecznej w tym organizacje pozarządowe, możliwe partnerstwa z innymi samorządami, oraz instytucje sektora prywatnego). Przy określeniu potencjału jednostki samorządu terytorialnego nie wystarczy określenie stanu zastanego, ale konieczne jest również określenie potrzeb w zakresie tworzenia takich podmiotów.

III. NIEZBĘDNE DIAGNOZY W ZAKRESIE POTRZEB

Diagnoza pozwala poznać najistotniejsze potrzeby mieszkańców Miasta i Gminy Dubiecko. Umożliwia zidentyfikowanie ich potencjału oraz lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych. Stanowi podstawę planowania kompleksowych działań, co w efekcie będzie sprzyjało zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych.

Problematykę badawczą określają następujące pytania:

- Jaka jest skala udziału poszczególnych grup odbiorców usług społecznych (osoby starsze, rodziny z dziećmi, osoby niepełnosprawne, osoby w kryzysie psychicznym, osoby bezdomne) w ogólnej strukturze społeczności lokalnej Miasta i Gminy Dubiecko?
- Jakie są potrzeby w zakresie usług społecznych poszczególnych grup odbiorców tego typu świadczeń w Mieście i Gminie Dubiecko, a w tym: osób starszych, rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych, osób w kryzysie psychicznym, osób bezdomnych?
- Jakie wsparcie otrzymują aktualnie poszczególne grupy odbiorców usług społecznych w Mieście i Gminie Dubiecko, a w tym: osoby starsze, rodziny z dziećmi, osoby niepełnosprawne, osoby w kryzysie psychicznym, osoby bezdomne?
- Jakie są proponowane usługi środowiskowe poszczególnym grupom odbiorców tego typu świadczeń w Mieście i Gminie Dubiecko?
- Jakie są potrzeby personelu asystencko-opiekuńczego pod kątem przejścia do opieki środowiskowej?
- Jakie są potrzeby instytucji i organizacji w celu przeprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych?

- Jakie są możliwości realizacji środowiskowych usług społecznych w społeczności lokalnej?
- Jaki jest potencjał lokalnych organizacji społecznych i pozarządowych do świadczenia usług społecznych?
- Jak przygotowana jest instytucja odpowiedzialna za wdrożenie deinstytucjonalizacji usług społecznych do przeprowadzenia tego procesu?

W tworzeniu diagnozy zastosowano następujące metody (triangulacja):

1. analiza *desk research*;
- a. źródła zastane: dane statystyczne;
2. źródła wywołane: wywiady typu PAPI z osobami starszymi z terenu gminy Dubiecko – narzędzie badawcze zawierało pytania zamknięte oraz otwarte, a ankieter przeprowadzający wywiad miał pozwolenie na tzw. pogłębienie odpowiedzi, tj. zadawanie dodatkowych pytań mających na celu uzyskanie jak najbardziej wyczerpujących odpowiedzi, czyli z punktu widzenia problematyki badawczej trafnych i istotnych.

Wywiady typu PAPI - wywiad indywidualny z wykorzystaniem wystandaryzowanego kwestionariusza (ang. Paper And Pencil Interview – PAPI) to jedna z klasycznych technik zbierania danych zapewniająca skuteczność realizacji założonych prób oraz zwiększająca prawdopodobieństwo uzyskania kompletnego materiału badawczego. Jednocześnie taki sposób prowadzenia badań wymaga dużego doświadczenia ankieterów m. in. z uwagi na konieczność uniknięcia tzw. efektu ankietera. Ponadto pod względem organizacyjnym jest to proces bardziej skomplikowany niż jest to w przypadku innych technik, a szczególnie w porównaniu z CATI (tj. wywiadem telefonicznym z wykorzystaniem komputera). Indywidualny wywiad pogłębiony (ang. Individual In-Depth Interview- IDI) należy do technik jakościowych i polega na szczegółowej, wnikliwej rozmowie z respondentem w celu wyjaśniania i (lub) zrozumienia zjawisk, motywacji, postaw, zachowań. Podstawowe zalety – elastyczność metody, możliwość pogłębienia rozmów w miarę gromadzenia informacji. Podstawowe wady – problem z uogólnieniem wyników oraz z wiarygodnością wniosków, kosztochłonność i pracochłonność. O doborze metody pozyskiwania danych decyduje problematyka badawcza. W efekcie decyzja ta znajduje swoje odzwierciedlenie w postaci narzędzia badawczego, przy czym można tu raczej mówić nie o dychotomii, ale o

pewnego rodzaju continuum. Oznacza to, że skrajne pozycje tego continuum będzie wyznaczać z jednej strony narzędzie badawcze, które jest całkowicie wystandaryzowane, tj. nie uwzględnia żadnych tzw. pytań otwartych (kwestionariusz ankiety), a z drugiej strony narzędzie badawcze zbudowane z samych pytań otwartych (kwestionariusz wywiadu). W przypadku niniejszych badań zastosowano podejście łączące obie opcje, tj. narzędzie badawcze zawierało pytania zamknięte oraz otwarte, a ankieter przeprowadzający wywiad miał pozwolenie na tzw. pogłębienie odpowiedzi, tj. zadawanie dodatkowych pytań mających na celu uzyskanie jak najbardziej wyczerpujących odpowiedzi, czyli z punktu widzenia problematyki badawczej trafnych i istotnych.

3.2) Badania terenowe – rodzaj doboru próby Dobór losowy, prosta próba losowa (ang. simple random), losowanie nieograniczone indywidualne – polega na oznaczeniu każdego członka badanej zbiorowości określonym niepowtarzalnym numerem. Taka lista respondentów stanowi operat losowania. Następnie należy wybrać skład próby badawczej.

W związku ze strukturą demograficzną Miasta i Gminy Dubiecko oraz potrzebami w każdej opisanej wyżej grupie wynika, że największe potrzeby ma grupa osób starszych, dlatego też właśnie tę grupę objęto badaniami.

W omawianych tu badaniach operatem badawczym było 108 mieszkańców Miasta i Gminy Dubiecko w wieku 60 lat i więcej. W przypadku nielicznych odmów albo braku dostępności respondentów dokonywano dopasowania optymalnego.

Wyniki badań ankietowych osób starszych.

W badaniu ankietowym wzięło udział 108 osób starszych, w tym 67 kobiet (62%) oraz 41 mężczyzn (38%). Połowa respondentów oceniła swoje miejsce zamieszkania jako raczej dobre (50 %), jako przeciętne 26 %, jako bardzo dobre 19%- jako uzasadnienie swojej odpowiedzi wskazali to, że zamieszkują z innymi osobami, mieszkają blisko Dubiecka i nie mają problemu z dostępem do sklepu, przychodni, Kościoła, raczej źle 4% oraz bardzo źle 1%- jako uzasadnienie swojej odpowiedzi respondenci podali brak stałego źródła utrzymania oraz samotne zamieszkiwanie i brak wsparcia ze strony innych osób. Seniorzy samotnie zamieszkujący stanowili 28% ogółu , zamieszkujący z innymi osobami 72% (zamieszkujący z małżonkiem 47%, oraz z dziećmi, wnukami 53%). Wsparcia jakiego potrzebują osoby starsze od wspólnie zamieszkujących,

wskazane przez respondentów to: pomoc w codziennych, życiowych czynnościach domowych (38%), pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego (32%), dotrzymywanie towarzystwa (13%), pomoc w przemieszczaniu się poza domem (6%), wsparcie finansowe (6%), pomoc w czynnościach higienicznych (5%).

Wsparcie w codziennych potrzebach od wspólnie zamieszkujących bardzo często otrzymuje 42% seniorów, często 47%, od czasu do czasu 6%, rzadko 4%, natomiast żadnego wsparcia ze strony bliskich nie otrzymuje 1% badanych osób.

Badani seniorzy zostali zapytani o to, w jakim stopniu zaspokajane są ich potrzeby w środowisku rodzinnym w stopniu dużym. Najwięcej respondentów (36%) podała opiekę rodzinną- nieformalną czyli świadczoną przez członków rodziny i sąsiadów, usługi opiekuńcze (4%) oraz ośrodki wsparcia (2%). Wskazane potrzeby (można było wskazać więcej niż jedną potrzebę), które w ogóle nie są zaspokajane w ich miejscu zamieszkania to: usługa door-to-door (59%), wsparcie w formie dożywiania i dowożenia posiłków (55%), teleopieka (47%) ośrodki wsparcia (41%), asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością (24%), usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania (41%), środowiskowe domy samopomocy i kluby samopomocy (18%). Usługi, które wskazano jako najmniej potrzebne to: centra opiekuńczo mieszkalne, opieka wytchnieniowa, rozwój usług sąsiedzkich, wolontariat, ośrodki wsparcia świadczone w postaci miejsc całodobowego pobytu.

Czy uważa Pan(-i), iż Pana(-i) potrzeby byłyby lepiej zabezpieczone poprzez wdrożenie na terenie Gminy Dubiecko nowych usług społecznych lub zwiększenie zakresu usług dotychczas świadczonych?

Lp.	Poszczególne cele życiowe	1) zdecydowa nie tak	2) raczej tak	3) trudno powiedzie ć	4) raczej nie	5) zdecydowa nie nie
1)	rozwój mieszkalnictwa wspomagane z koszykiem usług	0%	10%	67%	15%	8%
2)	rozwój opieki nieformalnej poprzez wdrożenie usług sąsiedzkich	3%	1%	39%	34%	23%
3)	teleopieka – „opaska bezpieczeństwa”	45%	24%	22%	7%	2%
4)	usługi asystenckie dla osób starszych / niepełnosprawnych	42%	19%	32%	6%	1%
5)	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (rehabilitacyjne, logopedyczne etc.) świadczone w miejscu zamieszkania	25%	17%	51%	7%	0%
6)	usługi transportowe – realizacja usługi od drzwi do drzwi zapewniającej dostępny transport dla seniorów, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością	62%	22%	5%	10%	1%

7)	wsparcie szkoleniowe, specjalistyczne, psychologiczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia	0%	2%	66%	23%	9%
----	--	----	----	-----	-----	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Czy Pana(-i) zdaniem na terenie Gminy Dubiecko istnieje zapotrzebowanie na świadczenie usług społecznych skierowanych do wymienionych niżej kategorii osób, a jeśli tak, to jakich usług?

Lp.	Odbiorcy usług	1) nie, nie znam takich osób	2) nie, obecne usługi są wystarczające	3) tak, jakie?
1)	osoby bezdomne	100%	-	
2)	osoby z zaburzeniami psychicznymi	60%	8%	-łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów -dostęp do rehabilitacji - zapewnienie efektywnego spędzania czasu wolnego
3)	rodziny z dziećmi, w tym z niepełno-sprawnością	34%	29%	-łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów -dostęp do rehabilitacji, fizjoterapii - dzienne domy pomocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Czy Pan(-i) otrzymuje jakąś pomoc lub wsparcie od osób znanych (sąsiadów), przedstawicieli instytucji państwowych lub samorządowych (innych niż MGOPS Dubiecko) lub organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, zrzeszeń, kół zainteresowań, organizacji parafialnych itp.)?

Lp.	Podmiot udzielający wsparcia	1) wcale	2) bardzo rzadko	3) rzadko	4) od czasu do czasu	5) często	6) bardzo często
1)	znajomi (sąsiedzi)	70%	11%	7%	9%	2%	1%
2)	instytucje państwowe lub samorządowe	89%	1%	5%	2%	3%	0%
3)	Kościół	97%	0%	1%	2%	0%	0%
4)	organizacje pozarządowe	98%	0%	2%	0%	0%	0%

W badaniach seniorzy wskazali, że otrzymują pomoc lub wsparcie od młodszych sąsiadów, instytucji samorządowych, ale w bardzo małym stopniu. Jak podali respondenci jest to spowodowane tym, że sąsiedzi mają swoje sprawy, obowiązki, pracę, brak im czasu. Zakres pomocy sąsiadów jaki podali seniorzy to najczęściej: robienie zakupów, przyniesienie drzewa, pomoc w pracach domowych i polowych, usługi

transportowe, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych czy wizyty lekarskiej. Instytucje samorządowe, które udzielają wsparcia seniorom to MGOPS w Dubiecku (m.in. w formie usług opiekuńczych, pomoc finansowa) oraz ŚDS w Bachórcu. Natomiast Kościoł czy organizacje pozarządowe nie udzielają im pomocy w żaden sposób.

Wśród najczęściej wymienianych form pomocy jakiej oczekują osoby starsze od osób znanych to pomoc w pracach domowych, częstsze wizyty, pomoc przy noszeniu drzewa, zapewnienie towarzystwa i transportu. Natomiast od organizacji samorządowych seniorzy oczekują większej pomocy finansowej.

Jak Pan(-i) ogólnie ocenia swój stan zdrowia?

	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Przeciętnie	Raczej źle	Bardzo źle
Jak Pan(-i) ogólnie ocenia swój stan zdrowia?	3%	26%	51%	18%	2%

Ze względu na swój stan zdrowia 16 % respondentów zdecydowanie potrzebuje pomocy innych w codziennych czynnościach, 13% raczej potrzebuje tej pomocy, od czasu do czasu pomocy innych potrzebuje aż 44% seniorów, raczej nie potrzebuje 21%, natomiast jedynie 6% osób badanych nie potrzebuje jej wcale. Ocenę swojego gospodarstwa domowego jako bardzo dobrą oceniło 21% seniorów, 40% ocenia swoją sytuację jako dobrą, 33% jako przeciętną oraz 6% badanych jako złą.

1. Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami;
- opieka wytchnieniowa;
- wolontariat;
- teleopieka;
- wsparcie w formie dożywiania;
- ośrodki wsparcia o jakich mowa w ustawie o pomocy społecznej świadczące wsparcie w systemie dziennym;

- dzienne domy pomocy;
- mieszkania treningowe, wspomagane;
- rodzinne domy pomocy;
- domy pomocy społecznej;
- praca socjalna;
- usługa transportowa door to door;

2. Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami;
- opieka wytchnieniowa;
- wolontariat;
- teleopieka;
- wsparcie w formie dożywiania;
- ośrodki wsparcia o jakich mowa w ustawie o pomocy społecznej świadczące wsparcie w systemie dziennym;
- dzienne domy pomocy;
- mieszkania treningowe, wspomagane;
- rodzinne domy pomocy;
- domy pomocy społecznej;
- praca socjalna;
- usługa transportowa door to door;
- działania zgodnie nad ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.) do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób m.in. w.: – warsztaty terapii zajęciowej;
- usługi wspierające, w tym usługi asystencji osobistej, określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym, które dofinansowywane są ze środków PFRON.

3. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością

- usługi reintegracji społeczno-zawodowej, w tym świadczone przez Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej;
- schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- noclegownie;
- ogrzewalnie;
- praca socjalna.

4. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- opieka wytchnieniowa;
- wolontariat;
- ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym środowiskowe domy samopomocy i kluby samopomocy,
- dzienne domy pomocy,
- usługi wsparcia krótkoterminowego świadczone w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej przez dom pomocy społecznej;
- mieszkania treningowe i wspomagane;
- domy pomocy społecznej;
- praca socjalna.

5. Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny, w tym dziecka z niepełnosprawnością

- praca socjalna;
- wzmocnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny wobec rodziny przeżywającej trudności;

- dostęp do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii i innych działań wzmacniających rodzinę i podnoszących kompetencje rodzicielskie;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających (zawieranie umów),
- opieka wytchnieniowa;
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci, – rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

IV. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG

Cele i działania w zakresie rozwoju usług społecznych w Mieście i Gminie Dubiecko.
Źródła finansowania oraz okres realizacji (założenia) po wdrożeniu planu deinstytucjonalizacji usług społecznych.

CEL OGÓLNY PLANU DEINSTITUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH					
OBSZAR 1		OSOBY STARSZE			
Cel szczegółowy 1		Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób starszych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu			
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres Realizacji (założenia)	Źródła finansowania
	1	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku NGO i inni realizatorzy	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających
	2	Rozwój systemów elektronicznych wspomagających opiekę – teleopieka „opaska telemedyczna”	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku, NGO i inni realizatorzy	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających
	3	Tworzenie i rozwój dziennych form	Gmina Dubiecko,	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających

		pobytu np. dzienny dom pobytu	MGOPS w Dubiecku, NGO i inni realizatorzy		
	4	Zwiększenie dostępności do usług transportowych poprzez realizację usługi door-to-door zapewniający dostępny transport dla osób starszych, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku, NGO i inni realizatorzy	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających
	5	Prowadzenie Klubu Senior+ wraz z działaniami towarzyszącymi: warsztatami tematycznymi, aktywizacją społeczną oraz integracją społeczną	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku, NGO i inni realizatorzy	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	6	Prowadzenie pracy socjalnej	MGOPS Dubiecko	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE

	7	Wsparcie w formie dożywiania	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku, NGO i inni realizatorzy	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
OBSZAR 2	RODZINA I DZIECKO, W TYM DZIECKO Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
Cel szczegółowy 2	Zwiększenie udziału rodzin w opiece i wychowaniu dzieci				
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania Metodologia wyliczenia kosztu – założenia Koszt (łącznie)
	1	Prowadzenie rodzinnego punktu poradnictwa specjalistycznego zapewniającego usługi indywidualnego poradnictwa specjalistycznego z zakresu wsparcia: psychologicznego, logopedycznego, psychiatrycznego terapeutycznego	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.09.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	3	Zapewnienie dzieciom, uczniom i	Gmina Dubiecko,	01.09.2024 – 31.12.2028	Programy rządowe, środki własne gminy

		młodzieży posiłku w szkołach i oddziałach przedszkolnych	MGOPS w Dubiecku		
	4	Wsparcie rodziny poprzez działania asystenta rodziny	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.09.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	5	Opieka wytchnieniowa	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.09.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe,
OBSZAR 3	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
Cel szczegółowy 3	Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności				
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania
	1	Świadczenie usługi asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE

	2	Tworzenie i rozwój dziennych form pobytu, np. ośrodki wsparcia	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	3	Rozwój świadczenia usługi opieki wytchnieniowej	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	4	Zwiększenie dostępności do usług transportowych poprzez realizację usługi door-to-door zapewniający dostępny transport dla osób starszych, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE
	5	Wsparcie w formie dożywiania	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe
	6	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonej w miejscu zamieszkania	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE

OBSZAR 4		OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Cel szczegółowy 4		Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi					
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu – założenia	Koszt (łącznie)
	1	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku NGO i inni realizatorzy	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających		
	2	Wsparcie szkoleniowe, specjalistyczne, psychologiczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia, specjalistyczne poradnictwo (psychologiczne lub terapeutyczne) oraz nauka pielęgnacji / rehabilitacji / dietetyki	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku NGO i inni realizatorzy	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających		

	3	Działania prowadzone w Środowiskowym Domu Samopomocy w Bachórcu	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku NGO,	01.09.2023 – 31.12.2028	Środki własne Miasta i Gminy Dubiecko, programy rządowe, środki UE
	4	Tworzenie i rozwój dziennych form pobytu	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku NGO,	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne Miasta i Gminy Dubiecko, programy rządowe, środki UE
OBSZAR 5	OSOBY DOŚWIADCZAJĄCE BEZDOMNOŚCI				
Cel szczegółowy 5	Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością				
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania
	1	Prowadzenie Centrum Integracji Społecznej	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.01.2025 – 31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających
	2	Prowadzenie pracy socjalnej	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, budżet państwa, środki UE
	3	Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez współpracę z PUP	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.11.2024 – 31.12.2028	Programy rządowe, środki UE

	4	Zapewnienie schronienia osobom tego wymagającym w schronisku dla kobiet/ mężczyzn, w tym z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni, ogrzewalni	Gmina Dubiecko, MGOPS w Dubiecku	01.11.2024 – 31.12.2028	Środki własne gminy, budżet państwa

V. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

1. Wskaźniki rezultatu i produktu

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
Liczba osób, które poprzez wdrożenie usług zostały utrzymane w środowisku	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Ilość wydanych decyzji
Liczba nowych opiekunów środowiskowych	Liczba opiekunów
Liczba osób objętych wsparciem opieki na odległość – teleopieka	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób objętych usługami asystenckimi mającymi na celu zwiększenie samodzielności, rozwój predyspozycji do pełniejszego życia społecznego, a także umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób ze znaczną niepełnosprawnością	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób wymagających wsparcia – objętych wsparciem w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnością	Liczba wydanych decyzji
Usługa od drzwi do drzwi – zapewnienie specjalnego i łatwo dostępnego transportu dla osób starszych,	Liczba osób objętych wsparciem

dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – liczba przejechanych kilometrów	
Liczba stanowisk pracownika socjalnego w MGOPS w Dubiecku	Liczba etatów
Liczba osób objętych wsparciem w prowadzonym ośrodku wsparcia w formie DDP	Liczba dzieci objętych wsparciem
Liczba osób objętych wsparciem – wsparcia osób spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej: dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych	Liczba dzieci objętych wsparciem
Liczba stanowisk asystenta rodziny	Liczba etatów
Liczba osób objętych wsparciem w ramach prowadzonego Punktu Poradnictwa Specjalistycznego – usługi indywidualnego poradnictwa specjalistycznego z zakresu wsparcia: psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego, psychiatrycznego, terapeutycznego	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób objętych wsparciem wytchnieniowym	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej / asystenta osoby niepełnosprawnej	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba opiekunów osób wymagających wsparcia – objętych wsparciem szkoleniowym, specjalistycznym, psychologicznym, specjalistycznym poradnictwem (psychologicznym lub terapeutycznym)	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób objętych wsparciem w ŚDS – realizowanie zadań zmierzających do	Liczba wydanych decyzji

nabywania i rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego; umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowościowego; organizowanie czasu poprzez prowadzenie zajęć w postaci terapii, psychoterapii, muzykoterapii, kulturoterapii; podejmowanie i utrzymywanie ciągłego kontaktu z rodzinami i ze środowiskiem lokalnym	
Liczba osób objętych wsparciem - aktywizacja bezrobotnych osób poprzez współpracę z PUP	Liczba osób objętych wsparciem
Liczba osób, którym zapewniono schronienie, w tym z usługami opiekuńczymi, noclegownią, ogrzewalnią; zapewnienie posiłku osobom tego wymagającym	Liczba osób objętych wsparciem

2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu (ewaluacja)

Monitoring wskaźników określonych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony na bieżąco. Na koniec obowiązywania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Miasta i Gminy Dubiecko na lata 2024- 2028 zostanie opracowany raport z jego realizacji, który następnie zostanie przedłożony Burmistrzowi i Radzie Miejskiej.

Wykaz tabel

Tabela 1 STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY DUBIECKO WEDŁUG PŁCI I WIEKU - STAN NA 31.12.2022 r...	8
Tabela 2 STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY DUBIECKO WEDŁUG PŁCI I WIEKU - STAN NA 31.12.2023 r..	8
Tabela 3 LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2022 - 2023	9
Tabela 4. ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY INSTYTUCJE W ZAKRESIE WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH , W ZAKRESIE WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, DLA DZIECI W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO, OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ.....	13
Tabela 5. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	25
Tabela 6. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA DZIECI W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	27
Tabela 7. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	29
Tabela 8. FORMY WSPARCIA ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ.....	30

Dokument ma charakter planistyczny i na obecnym etapie nie powoduje skutków finansowych oraz nie stanowi podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki finansowe. Jest wyznacznikiem kierunków priorytetów i działań, które w pierwszej kolejności są finansowane ze źródeł już dostępnych.

Uzasadnienie

Celem Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym (gmina) zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Aby wyznaczyć kierunki rozwojowe w zakresie poszczególnych usług należy przeprowadzić działania diagnostyczne i analityczne określające stan faktyczny, jak i określić wyzwania na najbliższą przyszłość.

Jednym z celów Planu jest zatem dokonanie pogłębionej diagnozy potrzeb społecznych w społeczności lokalnej co do zakresu i form usług. Przeprowadzenie dobrej diagnozy uwzględniającej opis struktury społecznej gminy, identyfikację głównych występujących problemów społecznych, analizę podstawowych dokumentów strategicznych samorządu i innych podmiotów m.in. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) oraz Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej (ROPS) stanowi podstawę do formułowania zadań i działań gminy w zakresie kreacji i realizacji usług społecznych.

Miasto i Gmina Dubiecko planując rozwój usług społecznych powinna dokonać inwentaryzacji istniejących zasobów oraz dokonać szczegółowej analizy interesariuszy tego procesu oraz uwzględnić analizę potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług – zarówno samych odbiorców, jak i potencjalnych dostawców usług społecznych.

Plan uwzględnia zatem analizę potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług- zarówno samych odbiorców, jak i potencjalnych dostawców usług społecznych.

W świetle dalszego rozwoju usług społecznych na terenie Miasta i Gminy Dubiecko podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jacek Hendzel